

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗЕЄЗНАВСТВО І ПАМ'ЯТКОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2023**

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Музеєзнавство і пам'яткознавство
Викладач (-і)	канд. пед. наук, доцент Маланюк Тарас Зіновійович
Контактний телефон викладача	0975952780
Е-mail викладача	taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Музеєзнавство і пам'яткознавство» є проблеми та основні тенденції сучасного розвитку музейної справи, передумови виникнення, трансформації музеїв; засоби інтерпретації та актуалізації культурного надбання; принципи, концепції використання об'єктів історико-культурної та природної спадщини в сучасному світі</p>	
3. Мета і завдання навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Музеєзнавство і пам'яткознавство» полягає у ознайомленні студентів із загальним музеєзнавством і пам'яткознавством, з роботою різнопрофільних музейних закладів, з їхньою мережею в Україні, із законодавчим забезпеченням розвитку музеєзнавства та пам'яткознавства, охорони культурної спадщини, сприяння розширенню і зміцненню теоретичних знань та слугуватимуть базою для підготовки майбутніх спеціалістів менеджерів.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Музеєзнавство і пам'яткознавство» є :</p> <ul style="list-style-type: none"> - закріплення теоретичної підготовки студента в галузі менеджменту соціокультурної діяльності; - засвоєння історичної та новітньої інформації про наукові досягнення в музеєзнавстві та пам'яткознавстві; - показати значення музеїв та пам'яткоохоронних установ у суспільстві та їхні багатofункціональні можливості; - розглянути становлення музеїв та пам'яткоохоронних установ у різні часові періоди з їхніми втратами та здобутками. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до критики та самокритики.

ЗК 2. Здатність отримувати, обробляти й аналізувати інформацію з різних джерел.

ЗК 3. Здатність розуміти та вирішувати регіональні та глобальні проблеми в українському та міжнародному контекстах.

ЗК 4. Здатність абстрактно мислити, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як членів суспільства, розуміння цінностей громадянського суспільства та необхідності сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 8. Здатність підтримувати і примножувати моральні, культурні цінності та наукові здобутки суспільства, що ґрунтується на розумінні місця і закономірностей розвитку дисципліни в загальній сукупності знань про природу і суспільство.

ЗК 5. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

ЗК 6. Здатність критичного усвідомлення специфічності та взаємозв'язку між культурними, соціальними та економічними процесами.

ЗК 7. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 8. Здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері соціокультурної діяльності.

ЗК 9. Уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів.

ЗК 11. Здатність дотримуватись загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах.

Фахові (спеціальні) компетентності :

ФК 1. Знати всебічну характеристику географічному розташуванню, адміністративному поділу, природно-рекреаційному потенціалу Карпатського Єврорегіону (КЄР).

ФК 2. Використовувати основні культурологічні поняття для визначення власних поглядів щодо культурних явищ та самостійної орієнтації у сучасному культурному просторі.

ФК 8. Організувати процес обслуговування споживачів соціокультурних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

Лекції

24

семінарські заняття / практичні / лабораторні	36			
самостійна робота	120			
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3	Менеджмент соціокультурної діяльності	II курс , II рік	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Музеєзнавство як наука і навчальна дисципліна. Термін «музеєзнавство» та ключові поняття цієї дисципліни. Об'єкт, предмет і метод музеєзнавства. Структура музеєзнавства.		2	2	5
Тема 2. Музей – історія створення і розвитку. Історія виникнення музеїв Західної Європи. З історії становлення і розвитку музеїв України. Нові тенденції розвитку музейної сфери у другій половині XX на початку XXI століття.		2	2	5
Тема 3. Музей як соціокультурний інститут. Музейний предмет і його властивості. Соціальні функції музеїв. Класифікація музеїв. Організація науково-дослідної роботи в музеї. Культурно-освітня діяльність музеїв.		2	2	5
Тема 4. Загальні проблеми пам'яткоохоронної роботи. Становлення державної системи охорони пам'яток в Україні. Законодавчі та організаційні засади охорони пам'яток та основні напрямки їх здійснення. Актуальні проблеми збереження пам'яток історії та культури України. Діяльність громадських організацій в збереженні історико-культурної спадщини на сучасному етапі. Зарубіжний досвід збереження нерухомої історико-культурної спадщини. Етносоціальний		2	2	5

аспект пам'яток історії та культури.			
Тема 5. Джерельна база пам'яtkознавства. Архіви України про пам'ятки історії та культури. Матеріали про історико-культурну спадщину в музеях України. Матеріали сучасних українських часописів про пам'ятки історії та культури. Пам'ятки археології України.	2	2	10
Тема 6. Пам'ятки історії України. Пам'ятки державного устрою та суспільного життя України. Відображення в пам'ятках історії національно-визвольного руху українського народу. Дослідження пам'яток воєнної історії. Вивчення та збереження пам'яток виробничої діяльності та техніки. Розвиток науки та культури в Україні в пам'ятках.	2	2	10
Тема 7. Пам'ятки дерев'яної сакральної архітектури України. Висвітлення стилєвих напрямів дерев'яної сакральної архітектури. Гуцульський тип народного сакрального зодчества. Особливості бойківського типу дерев'яного сакрального будівництва. Лемківський тип дерев'яного сакрального будівництва. Галицький тип дерев'яних церков.	2	4	10
Тема 8. Муровані пам'ятки сакральної архітектури України. Пам'ятки архітектури Київської доби. Готичний стиль у сакральній архітектурі. Стиль рококо. Бароковий стиль у сакральній архітектурі. Сакральне кам'яне будівництво кінця ХІХ першої половини ХХ ст.	2	4	10
Тема 9. Пам'ятки містобудування України. Пам'ятки ренесансу в архітектурі. Барокові пам'ятки містобудування. Класицизм у	2	4	10

архітектурі. Стил ь модерн у пам'ятках містобудування. Пам'ятки конструктивізму в Україні.			
Тема 10. Пам'ятки оборонної архітектури України. Класифікація оборонних споруд. Законодавство України про охорону культурної спадщини. Характеристика замків України. Характеристика фортець України. Оборонні монастирі України.	2	4	10
Тема 11 Пам'ятки монументального мистецтва. Пам'ятки монументальної скульптури. Монументальне малярство. Проблема охорони пам'яток монументального мистецтва.	2	4	10
Тема 12 Монастирі і монастирські комплекси України. Стан краєзнавчої вивченості монастирів. Класифікація монастирських будівель. Характеристика монастирів оборонного типу. Використання монастирів у туризмі. Монастирі як культурні осередки України.	2	4	10
ЗАГ.:	24	36	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Лекції Семінарські заняття Самостійна робота Індивідуальне чи творче заняття Неформальна освіта (додатковий бал) Екзамен Максимальна кількість балів	0 50 10 20 10 10 100
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують декілька видів письмових робіт (тези, індивідуальне завдання, тести, укладання словника, опрацювання літератури); терміни написання (для денної – на наступному занятті, для заочної – за 5 днів до початку сесії), для заочної – друкований, електронний варіант	
Семінарські заняття	Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються.	

Умови допуску до підсумкового контролю	Активність та участь у заняттях: 50 б. Виконання практичних завдань та проектів, індивідуальні завдання: 40 б. Екзамен на основі практичних робіт: 10 б.
Підсумковий контроль	Форма контролю: екзамен Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються відповідно до тематики лекцій, яка передбачена у силабусі.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/> Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом наукової культури викладача та студента.

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття даного курсу. Пропуски практичних занять студент повинен відпрацювати згідно з "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", внесеним змінами від 19 травня 2023 р. (Наказ No 309). 309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Заняття відпрацьовуються у вигляді виступу-презентації, тестування. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Контроль знань здобувачів регламентується "Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника" і "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No309 від 19 травня 2023 р.

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Неформальна освіта: Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бабарицька В, Короткова А., Малиновська О. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібн. Київ Альтерпрес, 2007. 464 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посібн. 2-ге видання перероб. та допов. Київ. : Альтерпрес, 200. 404 с.
3. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ. «АркЕК», 1999. 728 с.
4. Прибега Л. В. Міжнародна охорона історико-культурної спадщини // Праці центру пам'яткознавства. К., 1992. Вип. С. 40–52.
5. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні : навч. посібн. Київ. : Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
6. Рутинський М.И., Стецюк О.В. Музеєзнавство: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008, 428 с.
26. Тарас Я. Сакральна дерев'яна архітектура Українців Карпат: культурно-традиційний аспект. Львів: ІН НАНУ, 2007. 640 с.
7. Чуйко О. Монастирі Галичини (середина XVI – початок XX століття). Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 68 с.
8. Якубовський В.І. Музеєзнавство. Навчальний посібник-практикум. Кам'янець-Подільський, 2006, 272 с.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>
2. Про культуру : Закон України від 4.2.2000 р. (Відомості Верховної Ради України). 2000. № 24. С. 69.
3. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06. 1995 р. (Відомості Верховної Ради України). 1995. № 25. С. 9.
4. Про охорону культурної спадщина : Закон України від 08.06.2000 р. (Відомості Верховної Ради України). 2000. № 39. С. 333.
5. Правова охорона культурної спадщини. Київ. : Інтерграфік, 2004. 320 с.
6. Правова охорона культурної спадщини. Нормативна база. Київ. : ХІК, 2006. 576 с.
7. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від

25.06.99 р. (Відомості Верховної Ради України). 1999. № 4. С. 546.
8. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 6.06.992 р. (Відомості Верховної Ради України). 1992. № 34. С. 502.

Допоміжна література

1. Бойківщина : Історико-етнографічне дослідження / Відп. ред. Ю. Г. Гошко. Київ.: Наук. думка, 983. 304 с.
2. Вечерський В. Українські дерев'яні храми. Київ. : Інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2007. 271 с.
3. Вечерський В. Українські монастирі. Київ. : Інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2007. 400 с.
4. Возницький Б. Г. Микола Потоцький староста Канівський та його митці архітектор Бернард Меретин і сницар Іоан Георгій Пінзель Львів : «Центр Європи», 2005. 160 с.
5. Гетьман В. І. Українські Карпати. Ландшафтно-рекреаційні ресурси.: навч. книга. Тернопіль «Богдан», 2008. 236 с.
6. Грабовецкий В. Ілюстрована історія Прикарпаття : Вид. друге доп. Т. III. Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2004. 464 с.
14. Пам'ятки архітектури та містобудування України. Довідник Державного реєстру національного культурного надбання. / За ред. А. Мардера, та В. Вечерського. Київ.: Техніка, 2000. 664 с.
15. Пламенецька О., Вечерський В. Фортеці і замки України *Пам'ятки України*. 1996. №2. С. 3-25.

Викладач

канд. пед. наук, доцент *Маланюк Т.З.*

